

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

ไสยเพ็ญ เฉิดเจิม^{1*} ภูพิชัย ทานะ² แสงเดือน ธรรมวัตร³
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์^{1*}
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์^{2,3}
อีเมล : saipen5005@gmail.com^{1*}

วันที่รับบทความ 16 มิถุนายน 2564

วันแก้ไขบทความ 21 มิถุนายน 2564

วันตอบรับบทความ 21 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อออกแบบกราฟิกกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ของผู้ประกอบการข้าวไรซ์เบอร์รี่ บ้านโคกเพชร ตำบลปรี้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อออกแบบรูปทรงกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ของผู้ประกอบการข้าวไรซ์เบอร์รี่ บ้านโคกเพชร ตำบลปรี้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า แบบที่บรรจุภัณฑ์ที่ทำด้วยกล่องกระดาษผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 เพราะมีความสะดวกต่อการบรรจุข้าวไรซ์เบอร์รี่ ง่ายต่อการหอบหิ้วและผู้ขายไม่ต้องลงทุนซื้อบรรจุภัณฑ์ที่มีราคาสูง ด้านการออกแบบกราฟิก พบว่าแบบที่มีตัวอักษรและรูปภาพกราฟิกผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 เพราะตราสินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์ที่สื่อถึงข้าวไรซ์เบอร์รี่ ตลอดจนมีความเรียบง่ายเหมาะสมแก่การจดจำ และนำไปใช้กับผู้บริโภคจริง พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เพราะบรรจุภัณฑ์มีทั้งความสวยงาม น่าสนใจและสะดวกต่อการนำไปใช้

คำสำคัญ : การออกแบบ พัฒนา บรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า

Riceberry Packaging Design

Saipen Cherdjerm^{1*}, Pupich Tana² Saengdeaun Thammawat³

Faculty of Humanities and Social Science, Uttaradit Rajabhat University^{1*}

Faculty of Industrial Technology Surindra Rajabhat University^{2,3}

E – mail : saipen5005@gmail.com^{1*}

Received 16 June 2021

Revised 21 June 2021

Accepted 21 June 2021

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) To design a graphic design of the riceberry packaging box. of riceberry entrepreneurs at Ban Khok Phet, Prue Subdistrict, Prasat District, Surin 2) to design the shape of the riceberry packaging of riceberry operators, Ban Khok Phet, Prue Subdistrict, Prasat District, Surin Province The results showed that The packaging made with cartons, the experts gave the most opinion, with a mean of 4.08 and a standard deviation of 0.57 because of the convenience of packing riceberry. It's easy to carry and sellers don't have to invest in expensive packaging. graphic design It was found that the designs with text and graphics experts gave the most opinions with a mean of 4.16 standard deviation of 0.85 because the brand has a uniqueness that represents the riceberry rice. as well as being easy to remember and applied to real consumers It was found that all aspects were at a high level with a mean of 4.29 standard deviation of 0.66 because the packaging was both beautiful. Attractive and easy to use

Keywords : Design, development, packaging, branding

1. บทนำ

ในปัจจุบันการทำนาข้าวเปลี่ยนวัตถุประสงค์ไปจากเดิม จากการแลกเปลี่ยน เป็นการค้าขายมากขึ้น ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เร็วที่สุดและมากที่สุด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ไร่นาข้าว เริ่มมีการปรับปรุงกระบวนการเพื่อการขายด้วยตนเองภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สร้างภาพลักษณ์และการตลาดแบบเฉพาะของตนเองเพื่อการขายข้าวในกลุ่ม เป็นการพัฒนาการขายเพื่อแก้ปัญหาการผ่านพ่อค้าคนกลาง และการเอาเปรียบจากบุคคลภายนอกชุมชน

ความสำคัญของผลิตภัณฑ์ข้าวในวิถีชีวิตของคนไทยนั้นผูกพันกันมานานนับแต่โบราณ จนถึงปัจจุบัน เพียงแต่ในปัจจุบันมีเครื่องมือเครื่องช่วยในการทำ ซึ่งมีความแตกต่างจากสมัยโบราณ ที่ใช้วัวหรือควายที่ใช้ในการไถนา และใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ บทบาทสำคัญของข้าว ในวิถีแห่งชีวิตคนไทยและคนในเอเชียเน้นมุ่งปลูกข้าวใช้เพื่อการบริโภค ใช้เพื่อการแลกเปลี่ยนกับปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค หรืออาหารประเภทอื่น ๆ (พจนานุกรม วรรณคดี และ ภูมิปัญญา ปิ่นจุไร, 2560)

รูปแบบวัสดุภายนอกที่ห่อหุ้มผลิตภัณฑ์ภายในให้ปลอดภัย สะดวกต่อการขนส่ง เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ทางการค้าของผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายและการนำไปใช้ของผู้บริโภค การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ มีปัจจัยหลายอย่างที่จะทำให้ผู้บริโภคให้ความสนใจจากรูปลักษณ์ภายนอกก็คือ การจับถนัดมือ สี สัน ขนาด สิ่งเหล่านี้ดูเหมือนจะเป็นรายละเอียดปลีกย่อย แต่จริงๆ แล้วเป็นสิ่งที่สำคัญและมีผลต่อการซื้อของผู้บริโภคค่อนข้างมาก ซึ่งในปัจจุบันนี้การทำธุรกิจที่จะต้องคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นอันดับแรก เนื่องจากการแข่งขันกันทางธุรกิจสูง ถ้าหากไม่มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ดูสวยงามแล้วส่วนแบ่งการตลาดก็จะถูกแบ่งไปอย่างแน่นอน ซึ่งแตกต่างกับการทำธุรกิจเมื่อสมัย 20-30 ปีที่ผ่านมา จะเห็นว่าในแต่ละปีอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์มีมูลค่า 5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐของมูลค่าโดยรวมของโลก (วัตถุดิบใช้ทำบรรจุภัณฑ์ 80%, ส่วนประกอบอื่นๆ 12% เครื่องจักรขึ้นรูป 8%) ทั้งนี้เนื่องจากว่าสินค้าที่มีคุณภาพมีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม จะทำให้สินค้ามีคุณค่าเพิ่มขึ้นนอกจากจะจำหน่ายได้มากขึ้นแล้วยังมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการยกระดับราคา สร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์ (กรมการข้าว, 2559)

ปัจจุบันข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก แต่เกษตรกรยังไม่มีความรู้ด้านการออกแบบและรูปแบบทั้งตัวแบรนด์ข้าวไรซ์เบอร์รี่เองยังขาดการพัฒนาอีกทั้งภาพลักษณ์ของตัวบรรจุภัณฑ์สินค้าที่ยังดูไม่น่าเชื่อถือขาดเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมาะกับการวางขาย จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่ เพื่อช่วยเกษตรกรในเรื่องของการปรับปรุงภาพลักษณ์ของสินค้าให้มีความน่าเชื่อถือต่อผู้บริโภคเพื่อที่จะช่วยส่งผลให้เกษตรกรที่มีปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อออกแบบรูปทรงกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่
- 2.2 เพื่อออกแบบกราฟิกกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

3. วิธีการวิจัย

3.1 ขั้นการศึกษาและสรุปข้อมูล ในขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ได้ศึกษากระบวนการประกอบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ในส่วนของกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์จะเน้นลวดลายที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ เรียบง่าย ความหมายดีเป็นหลัก มาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับข้าวไรซ์เบอร์รี่

3.2 ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้างต้นเพื่อสร้างงานออกแบบทางเลือก โดยผลสรุป คือ สำหรับโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ใช้วัสดุกระดาษเป็นหลัก ส่วนกราฟิกหรือ

ลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ใช้ลวดลายที่เกี่ยวข้องกับข้าวไรซ์เบอร์รี่ ให้เกิดลายแล้วนำไปตกแต่งบนโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์

3.3 ขั้นกำหนดแนวความคิด นำผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอน 3.2 มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิด การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีรูปแบบอย่างไร ประเภทใด ใช้วัสดุประเภทไหน มีกระบวนการอย่างไร กำหนดลวดลาย ลายละเอียดหรือกำหนดกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์อย่างไรเพื่อให้ได้บรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด

3.4 ขั้นสร้างแบบตามแนวความคิด (Sketch Idea) ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างงานออกแบบแบบหยาบ ๆ หลาย ๆ แบบเพื่อคัดเลือกรูปแบบที่ดีที่สุดเพื่อนำไปพัฒนาในขั้นตอนต่อไป

3.5 ขั้นสร้างโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ (Mock Up) ขั้นสร้างโครงสร้างบรรจุภัณฑ์นี้เลือกมาจากขั้น Sketch Idea โดยออกแบบสร้างขึ้นรูปจำลองตามแบบที่เลือกคือ 3 แบบ คือ 1) แบบกล่อง 2) แบบถุงซิปล็อค 3) แบบขวดแก้ว โดยสร้างขึ้นเพื่อนำไปเพิ่มรายละเอียดส่วนของกราฟิกตกแต่งในขั้นตอนต่อไป

3.6 ขั้นการสร้างภาพประกอบหรือลวดลาย ขั้นสร้างลวดลาย กราฟิกบนบรรจุภัณฑ์หรือฉลากสินค้า ที่สร้างขึ้นแล้วนำไปประกอบตกแต่งกับบรรจุภัณฑ์ที่สร้างไว้ให้สมบูรณ์แล้วนำไปทดสอบโดยนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ

3.7 ขั้นการปรับปรุงและแก้ไขแบบ ในกรณีที่ผลงานออกแบบที่ทำไปทดสอบแล้วพบปัญหาหรือไม่ลงตัว ต้องการปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่าเดิมจนกว่าจะลงตัว

3.8 ขั้นสร้างบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ โดยการนำผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบของนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญมาใช้ออกแบบเป็นผลงานขั้นสุดท้าย ซึ่งผ่านขั้นตอนการพัฒนาจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์

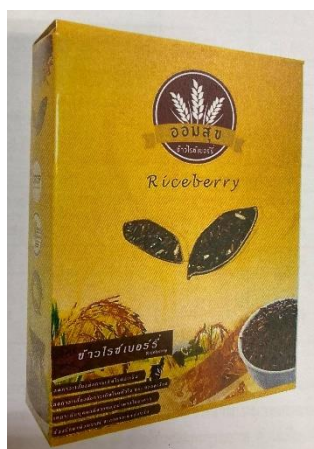
3.9 ขั้นการประเมินบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ โดยเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักออกแบบและผู้ที่เกี่ยวข้องกับบรรจุภัณฑ์ เพื่อนำผลของการประเมินนั้นมาผลิตผลงานจริงและเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาในรูปแบบอื่นต่อไป

3.10 เมื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่เรียบร้อยแล้ว ได้นำไปใช้กับผู้ประกอบการข้าวไรซ์เบอร์รี่ บ้านโคกเพชร ตำบลปรี อำเภอลำลูกกา จังหวัดสุรินทร์

จากขั้นตอนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไว้ โดยใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีจำหน่ายในท้องตลาดแล้วนำมาตกแต่งกราฟิกด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรม Photoshop เพื่อทำให้ผู้สนใจการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ และนำไปเป็นต้นแบบในการผลิตต่อไป เป็นการนำกระดาษมาออกแบบเป็นบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ แล้วนำมาตกแต่งลวดลายด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Photoshop

แนวคิด คือ นำบรรจุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ มาตกแต่งเพิ่มลวดลายกราฟิกที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ เรียบง่าย และความหมายดี ลงไปเพื่อเพิ่มความสนใจต่อผู้ที่มาซื้อข้าวไรซ์เบอร์รี่ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างงานออกแบบแบบหยาบ ๆ เพื่อคัดเลือกรูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเพื่อนำไปพัฒนาในขั้นตอนต่อไป

แนวคิด คือ ส่วนประกอบหลักของบรรจุภัณฑ์ยังคงเป็นการตกแต่งเพิ่มลวดลายกราฟิกที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ เรียบง่าย และความหมายที่ดี ลงไปเพื่อเพิ่มความสนใจต่อผู้ที่มาซื้อข้าวไรซ์เบอร์รี่ซึ่งเลือกรูปแบบให้เหลือเพียง 3 แบบ คือ กล่อง ถุงซิปล็อค และขวดแก้ว ดังในรูปที่ 1 – 3

รูปที่ 1 กราฟิกและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์แบบกล่อง

รูปที่ 2 กราฟิกและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์แบบถุงซิปล็อค

รูปที่ 3 กราฟิกและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์แบบขวดแก้ว

4. ผลการวิจัย

4.1 ด้านการออกแบบรูปทรงกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการออกแบบรูปทรงกล่องบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

แบบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	เกณฑ์
กล่อง	4.08	0.57	มาก
ถุงซิป	4.04	0.73	มาก
ขวดแก้ว	2.80	0.60	น้อย

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าแบบกล่องเป็นรูปทรงบรรจุภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมในการเป็นบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 รองลงมาเป็นแบบถุงซิป มีค่าเฉลี่ย 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และสุดท้ายคือขวดแก้ว มีค่าเฉลี่ย 2.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60

4.2 ด้านกราฟิก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านกราฟฟิก

แบบ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	เกณฑ์
กล่อง	4.16	0.78	มาก
ถุงซิป	4.04	0.85	มาก
ขวดแก้ว	3.40	0.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านกราฟฟิกของแบบกล่อง มีความเหมาะสมโดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 รองลงมาคือแบบถุงซิป มีค่าเฉลี่ย 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 และสุดท้ายคือ แบบขวดแก้ว มีค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12

การประเมินของบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งสามแบบ สรุปได้ว่า แบบกล่อง ได้คะแนน 4.16 แบบถุงซิป ได้คะแนน 4.04 และแบบขวดแก้ว 3 ได้คะแนน 3.40 ดังนั้นแบบกล่องได้คะแนนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.16 คะแนน

4.3 ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่

ความคิดเห็นของผู้บริโภค	ค่าเฉลี่ย	S.D.	เกณฑ์
1.ด้านความสวยงาม			
1.1 มีความสวยงาม	4.29	0.69	มาก
1.2 มีความเหมาะสมของขนาดและสัดส่วน	4.23	0.72	มาก
1.3 ความเหมาะสมของสีตัวอักษร	4.31	0.65	มาก
2. ด้านความน่าสนใจ			
2.1 สะดุดตาเมื่อพบเห็น	4.37	0.63	มาก
2.2 รูปแบบมีความเป็นเอกลักษณ์	4.33	0.62	มาก
2.3 ตราสินค้ามีความจดจำได้ง่าย	4.31	0.61	มาก
3.ด้านประโยชน์ใช้สอย			
3.1 ความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.25	0.69	มาก
3.2 ความสะดวกในการขนส่ง	4.22	0.63	มาก
3.3 มีความแข็งแรงทนทาน	4.32	0.66	มาก
รวม	4.29	0.66	มาก

จากตารางที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ด้านรูปทรงสวยงามค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ด้านความเหมาะสมของขนาดและสัดส่วนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ด้านความเหมาะสมของสี ตัวอักษรและรูปภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 สะดุดตาเมื่อพบเห็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รูปแบบมีความเป็นเอกลักษณ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ตราสินค้ามีความจดจำได้ง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ความสะดวกสบายในการใช้งาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ความสะดวกในการขนส่ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 มีความแข็งแรงทนทาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

5. อภิปรายผลและสรุปผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ด้านโครงสร้างแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ แบบกล่อง บรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่สามารถปกป้องภายในมีคุณภาพ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.20 สามารถสื่อถึงคุณภาพได้ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.40 สามารถโฆษณาสินค้าได้ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.00 บรรจุภัณฑ์มีความสะดวกสบายต่อการหิ้วและขนส่ง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.00 และความเหมาะสมต่อการจ่ายเงินลงทุนทำบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 3.80

5.1.2 ด้านรูปแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ แบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือแบบกล่อง บรรจุภัณฑ์มีสีสันสวยงามเหมาะกับผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 ความเด่นชัดขอตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับคะแนน 4.40 รูปร่างรูปทรงที่เหมาะสม อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.20 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.20 และการออกแบบกราฟิกสวยงาม อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.20

5.1.3 ความคิดเห็นของผู้บริโภค ต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ โดยมีความแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ แบบกล่อง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.29 มีความสวยงามอยู่สวยงามอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.29 ความเหมาะสมของขนาดและสัดส่วน อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.23 ความเหมาะสมของสี ตัวอักษรและรูปภาพ อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.31 สะดุดตาเมื่อพบเห็น อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.37 รูปแบบมีความเป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.33 ตราสินค้ามีความจดจำได้ง่าย อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.31 ความสะดวกสบายในการใช้งานอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.25 ความสะดวกในการขนส่ง อยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.22 และความแข็งแรงทนทานอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย 4.32

5.2 อภิปรายผล

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ จำนวน 3 แบบ คือ แบบกล่อง แบบถุงซิป และแบบขวดแก้ว ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินแล้ว แบบที่เหมาะสมที่สุด คือ แบบกล่อง เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการออกแบบ มีผลการประเมินด้านโครงสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 อยู่ในระดับดีมาก ด้านกราฟฟิกค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 อยู่ในเกณฑ์ดี

ด้านการออกแบบโครงสร้างพบว่าแบบกล่อง มีความแข็งแรง สะดวกต่อการบรรจุ ง่ายต่อการหอบหิ้วและผู้ขายไม่ต้องลงทุนซื้อบรรจุภัณฑ์ที่มีราคาสูง สอดคล้องกับ อนันท์ เพ็ชรสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) บรรจุภัณฑ์ที่ดีต้องมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่สะดวกใช้และสวยงาม

ด้านรูปแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ พบว่ามีตัวอักษรและรูปภาพกราฟิกผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่าเหมาะสมที่สุด เพราะตราสินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์ที่สื่อถึงข้าวไรซ์เบอร์รี่ตลอดจนมีความเรียบง่าย เหมาะแก่การจดจำ สอดคล้องกับ ขุนแผน ตุ่มทองคำ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ใช้งานด้านกราฟิกโดยใช้รูปภาพและตัวอักษรเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาเป็นแบบบรรจุภัณฑ์

ส่วนด้านความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์ พบว่า ด้านความสวยงาม ความเหมาะสมของขนาดและสัดส่วน ความเหมาะสมของสี ตัวอักษร รูปภาพสะดุดตาเมื่อพบเห็น รูปแบบมีความเป็นเอกลักษณ์ มีความแปลกใหม่ บรรจุภัณฑ์ที่ดีต้องได้รับการพัฒนาทั้งในด้านความงาม ความน่าสนใจ และความสะดวกสบายต่อการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับรัตติยา คงสมปี (2548 : บทคัดย่อ)

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ควรขยายพื้นที่ เช่น ให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ หรือจังหวัด

6.2 ควรศึกษากระบวนการพิมพ์ลงไปในบรรจุภัณฑ์ว่ามีสารตกค้างและมีอันตรายต่อผู้บริโภคหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าข้าว .ความสำคัญของบรรจุภัณฑ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.ricethailand.go.th/rkb3/title-index.php-file=content.php&id=16-1.htm> . สืบค้น 20 มกราคม 2564.

ขุนแผน ตุ่มทองคำ. (2553). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อยืดอายุการเก็บรักษาอาหารทอดสำหรับสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์:เพชรบูรณ์.

พจน์ธรรม ณรงค์วิทย์ และ ณัฐธิดา ปิ่นจุไร.(2560) . การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าว จากวัสดุท้องถิ่นประเภทกระดาษและเชือกกล้วย สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวตะเคียนงาม จังหวัดกำแพงเพชร.

วารสารวิชาการ AJNU ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 8(1) มกราคม 2560 – มิถุนายน 2560. หน้า 64 – 80.

รัตติยา คงสมปี. (2548). การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร .ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไป วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อนันท์ เพ็ชรสุวรรณ. (2549). การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับข้าวแต๋นในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์.

หลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.